

Aan

Minister van VWS

Deadline: 22-12-2022

**Secretaris Generaal /
plv. Secretaris Generaal**
Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Cluster 2

Opgesteld door

Datum Document
2 december 2022

Kenmerk
3454779-1038319-WJZ

Bijlage(n)
- aanbestedingsbrief TK
- nota nav verslag
- nota van wijziging

nota

(ter beslissing)

Nota naar aanleiding van het verslag en nota van wijziging
bij wetsvoorstel tot wijziging van de Wet donorgegevens
kunstmatige bevruchting

7-12-22

1. Aanleiding

Op 21 juni 2022 heeft de Tweede Kamer verslag uitgebracht inzake het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting (Wdkb). In de bijgevoegde nota naar aanleiding van het verslag beantwoordt u de gestelde vragen. Tevens is aanleiding gezien voor een (tweede) nota van wijziging. Beide stukken worden hierbij aan u voorgelegd.

2. Geadviseerd besluit

- U wordt verzocht om in te stemmen met de nota naar aanleiding van het verslag en de nota van wijziging.
- U wordt verzocht om de volgende stukken te ondertekenen:
 - aanbestedingsbrief aan de TK
 - nota naar aanleiding van het verslag
 - toelichting op de nota van wijziging

U wordt verzocht om uiterlijk 22 december 2022 op deze nota te reageren, zodat de stukken nog vóór het kerstreces aan de TK kunnen worden gezonden.

De Minister van BZK is medeondertekenaar van het wetsvoorstel vanwege de omvorming van de Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting (Sdcb). De antwoorden op de vragen die hierover zijn gesteld, zijn voorgelegd aan de Minister van BZK en zij heeft deze akkoord bevonden.

3. Kernpunten

Het wetsvoorstel tot wijziging van de Wdkb is op 23 juni 2021 bij de TK ingediend.

De voorgestelde wijzigingen vloeien voort uit een (nog door voormalig minister Schippers aangekondigd) actieplan donorkinderen, de kabinetsreactie op de tweede wetsevaluatie en een oude toezegging om de Sdkb van een privaatrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan om te vormen tot een publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan. De TK heeft de behandeling van het wetsvoorstel opgeschort in afwachting van een reeds aangekondigde nota van wijziging. Deze nota van wijziging is op 19 mei 2022 ingediend en voorziet in een regeling voor donoren van vóór 2004 die ten tijde van de donatie een bekende donor wilden zijn, maar naar aanleiding van een verzoek van een donorkind om verstrekking van de persoonsidentificerende gegevens toestemming hebben geweigerd ('switchende B-donoren'). Op 21 juni 2022 heeft de TK het verslag uitgebracht.

Nota naar aanleiding van het verslag.

Het verslag bevat vragen van de fracties van de VVD, D66, PVV, CDA, SP, PvdA, ChristenUnie en de SGP. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste vragen en de daarop voorgestelde reactie.

1. Verschillende fracties vragen aandacht voor het tekort aan donoren. U geeft aan dat u hier geen actieve rol voor de overheid ziet. U laat het aan het veld om hierin naar eigen inzicht te handelen.
2. Verschillende fracties vragen of er niet een register kan komen waarin privé-donoren (door henzelf en/of door wensouders) kunnen worden geregistreerd. U geeft aan dat registratie (bij de Sdkb) alleen plaatsvindt als er sprake is van een fertiliteitsbehandeling in een kliniek. U acht het niet wenselijk om te voorzien in registratie van in de privésfeer gebruikte donoren, omdat hier geen toezicht op mogelijk is en dit tot onbetrouwbare registraties kan leiden.
3. Verschillende fracties zijn van mening dat donorkinderen niet afhankelijk zouden moeten zijn van hun ouders om te worden voorgelicht over hun afstamming, zij zien hierin een actieve rol voor de overheid. U sluit in uw beantwoording aan bij het kabinetsstandpunt dat in brede zin – dus niet alleen bij donorkinderen – de primaire verantwoordelijkheid voor het informeren van kinderen over hun afstamming bij de ouders ligt. Via het voorstel van de Wet kind, draagmoederschap en afstamming (van JenV) wordt in het Burgerlijk Wetboek voorzien in een verplichting voor de ouder om het kind voor te lichten over diens afstamming, als onderdeel van de verplichtingen die samenhangen met het ouderlijk gezag. De verplichting geldt evenzeer voor ouders van donorkinderen. Het betreft een verplichting waar geen specifieke sanctie op is voorzien.
De overheid zou donorkinderen alleen over hun afstamming kunnen informeren als ergens geregistreerd zou staan dat zij 'donorkind' zijn. Het is echter niet mogelijk een betrouwbaar systeem in te richten voor het registreren van donorkinderen. De verwekking van een kind met behulp van donorgameten kan immers ook in de privésfeer of in het buitenland plaatsvinden. Daarom zou de plicht om door te geven dat een kind is geboren dat de donorstatus heeft, bij de ouder(s) van het donorkind moeten liggen. Het is echter niet te controleren of ouders zich houden aan deze wettelijke meldplicht. Vanuit het oogpunt van toezicht en handhaafbaarheid is het daarom niet opportuun geacht het melden wettelijk te verplichten.
4. Ten aanzien van donoren van ná 2004 geldt dat donorkinderen recht hebben op persoonsidentificerende gegevens van de donor, tenzij zwaarwegende belangen van de donor daaraan in de weg staan. Verschillende fracties willen weten bij welke zwaarwegende belangen daarvan sprake kan zijn. U geeft aan

daarin geen inzicht te kunnen verschaffen omdat het hier om een uitzonderingssituatie gaat die per geval aan de hand van de concrete omstandigheden moet worden beoordeeld. Een adviescommissie zal hierover adviseren. Er hebben zich nog geen concrete casussen voldaan, omdat alle donoren van ná 2004 tot op heden naar aanleiding van een verzoek van een donorkind hebben ingestemd met de verstrekking van hun persoonsidentificerende gegevens.

5. Verschillende fracties uiten kritiek op het feit dat een donorkind pas vanaf de leeftijd van 16 jaar een verzoek om verstrekking van de persoonsidentificerende gegevens van de donor kan indienen. Deze leeftijdseis staat sinds de inwerkingtreding in de Wdkb, hierbij is aangesloten bij de leeftijdsgrenzen van de WGBO. Naar aanleiding van de kabinetsreactie op de tweede wetsevaluatie van de Wdkb heeft uw voorganger bij ZonMW een onderzoek uitgezet. Doel van het onderzoek is een concreet advies over een zorgvuldige onderbouwing van en omgang met de leeftijdsgrenzen in de Wdkb. De onderzoeksresultaten worden begin 2023 verwacht. Het rapport zal na ontvangst aan de Tweede Kamer worden gezonden, onder vermelding van de termijn waarbinnen gestreefd wordt om een kabinetsreactie op het rapport te geven.
6. Verschillende fracties vragen aandacht voor het gebruik van buitenlandse donoren in Nederland en de wijze waarop in andere landen spermadonatie is geregeld. Wat betreft het eerste geldt dat Nederlandse klinieken verplicht zijn om de gegevens van donoren te registreren bij de Sdkb, ook als het een buitenlandse donor betreft. Wat betreft het tweede geldt dat landen op het terrein van medische ethiek een grote mate van beleidsruimte hebben. Waar mogelijk probeert Nederland in internationale gremia aandacht te vragen voor aspecten als het beperken van anonieme donatie en het gebruik van massadonoren, alsook de traceerbaarheid van buitenlandse donoren.
7. Verschillende fracties hebben kritiek geuit op de voorgestelde regeling ingeval sprake is van een erfelijke aandoening bij de donor. Het wetsvoorstel wordt met de voorgestelde (tweede) nota van wijziging hierop aangepast, zie hierna.

Tweede nota van wijziging

Hierin wordt een aangepaste regeling voorgesteld ingeval sprake is van een erfelijke aandoening bij de donor. De regeling sluit aan bij de 'Richtlijn Informeren van familieleden bij erfelijke aandoeningen' van de Vereniging Klinische Genetica Nederland (VKGN). Als een klinisch geneticus een erfelijke aandoening bij een donor constateert en de donor zelf geen contact met (een) donorkind(eren) heeft, meldt de klinisch geneticus dit bij het College. Het College verstrekt de contactgegevens van het donorkind aan de klinisch geneticus, of als het niet daarover beschikt, de contactgegevens van de moeder. Die kan dan vervolgens rechtstreeks, dan wel via de moeder contact opnemen met het donorkind om deze van nadere medische informatie te voorzien. De nieuwe regeling gaat daarmee uit van actief informeren en waar mogelijk het rechtstreeks informeren van het donorkind. Hiermee wordt beter aangesloten bij de staande praktijk en wordt de nodige kritiek weggenomen die door verschillende fracties was geuit op de aanvankelijk voorgestelde regeling.

De tweede nota van wijziging bevat voorts nog een kleine andere aanpassing. In het kader van 'genderneutraal wetgeven' zal voortaan niet het geslacht van de donor als een persoonsidentificerend gegeven worden gehanteerd, maar zal het type donatie (zaadcel of eicel) worden geregistreerd.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Het wetsvoorstel beoogt de situatie van donorkinderen op verschillende punten te verbeteren en zal naar verwachting dan ook op voldoende steun in de Tweede Kamer kunnen rekenen.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Geen bijzonderheden.

c. Financiële en personele gevolgen

N.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

Geen bijzonderheden.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

- De stukken zijn opgesteld door WJZ en PG en afgestemd met de Sdkb.
- Relevante passages zijn afgestemd met de IGJ, BZK, JenV en de beroepsgroep (NVOG/SIG-gameetdonatie).
- De nieuwe regeling in de nota van wijziging is afgestemd met de VKGN en de IGJ.

f. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

g. Toezeggingen

N.v.t.

h. Fraudetoets

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.